



# Kas tiek darīts ES līmenī ar negodīgām tirdzniecības praksēm?

Konference “Tirgotāju un piegādātāju sadarbība: Vai  
likums nodrošina līdzsvaru?”

2017.gada 27.aprīlis



Zemkopības ministrija

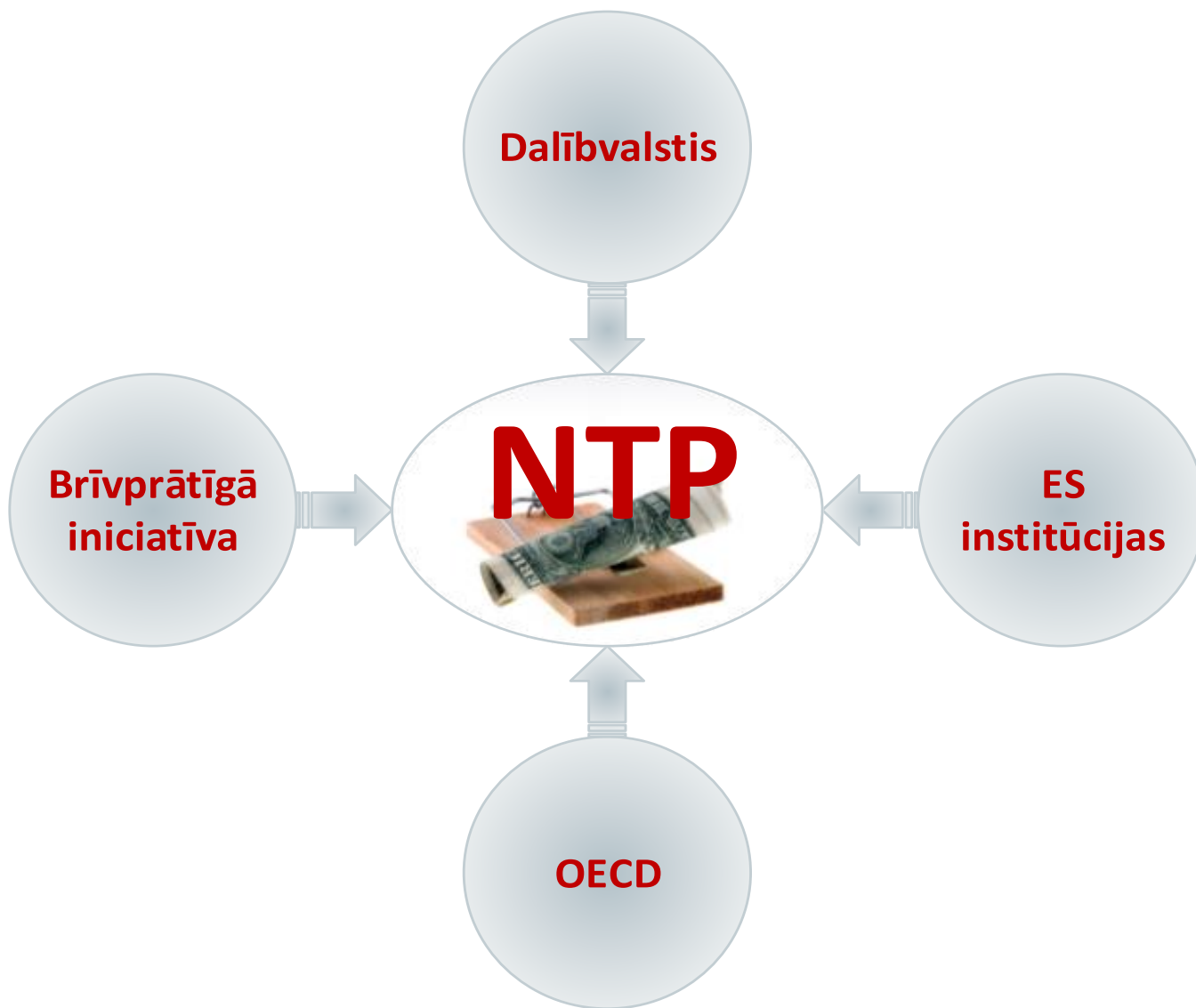


# Negodīgas prakses pastāv!

«Negodīgas tirdzniecības prakses ir konstatētas visās ES dalībvalstīs un visos pārtikas piegādes ķēdes posmos»

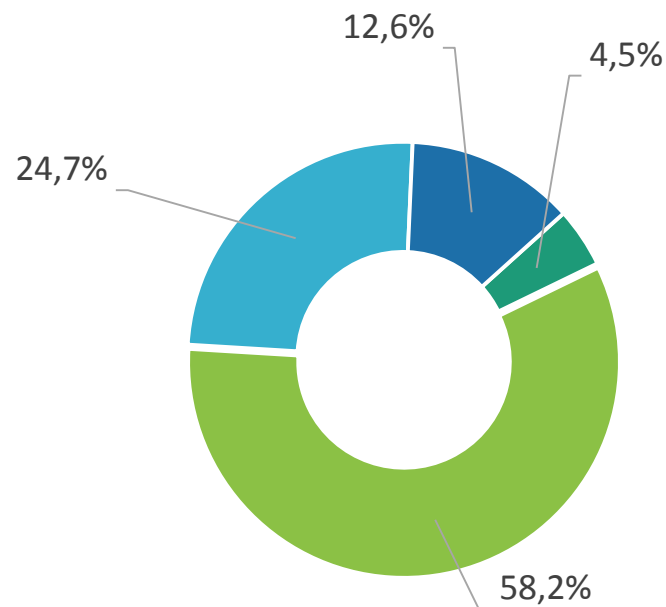
*(Pēc EK pasūtījuma 2016.gadā veiktā pētījuma  
«Labas prakses un principu uzraudzība un  
ieviešana pārtikas piegādes ķēdes vertikālajās attiecībās» secinājums)*

# Eiropa cīnās ar negodīgām tirdzniecības praksēm



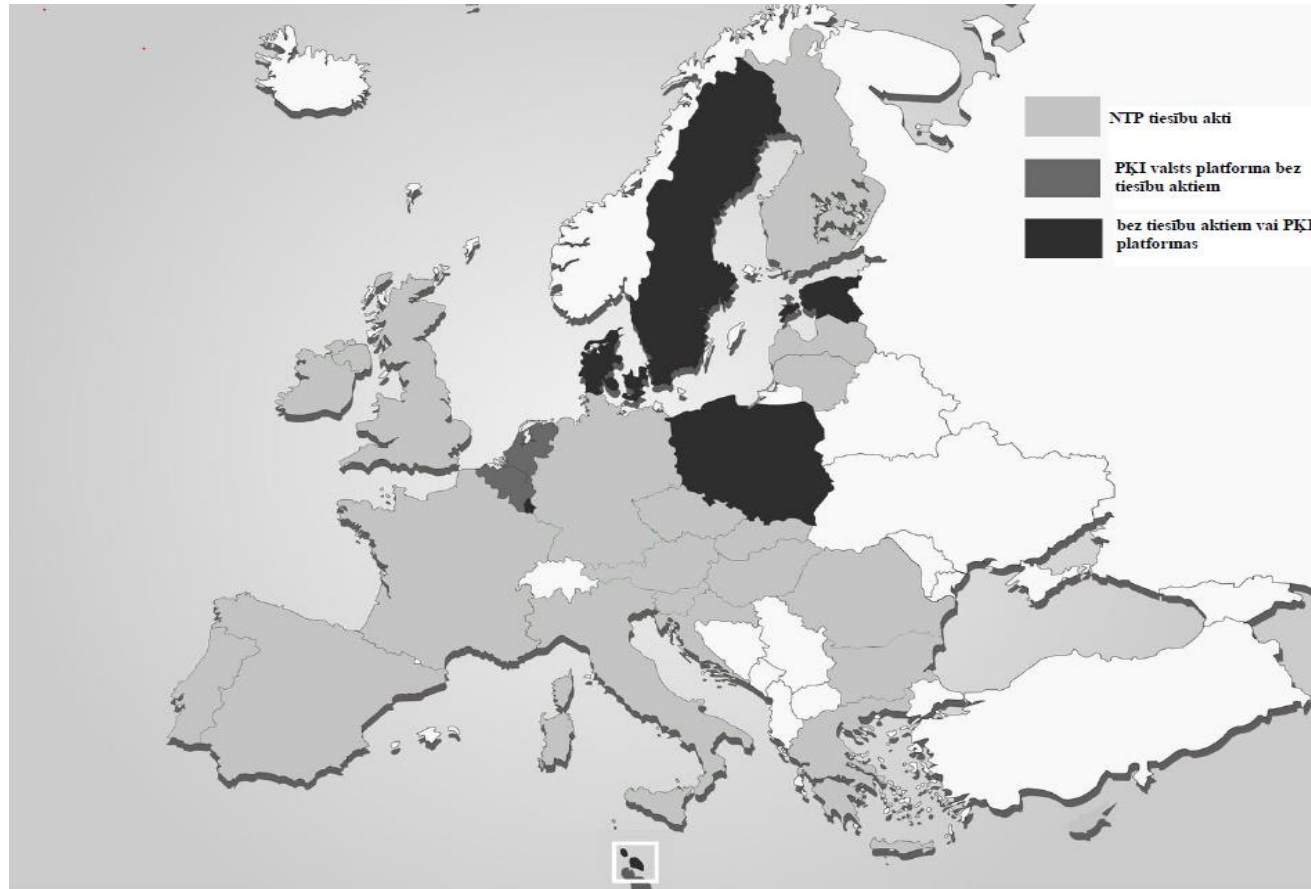
# Brīvprātīgā iniciatīva (kopš 2013.g.)

- 2013.gadā 7 nevalstiskās organizācijas vienojās par piegādes ķēdes iniciatīvas uzsākšanu, aicinot visus pārtikas piegādes ķēdē iesaistītos to atbalstīt [www.suplyiniciative.com](http://www.suplyiniciative.com)
- Uz šodienu iniciatīvā ir reģistrējušies vairāk kā 1100 dalībnieku
- Iniciatīva paredz:
  - ievērot noteiktu savstarpējo darījumu labo praksi
  - paredz strīdu risināšanas padomi
- Neparedz: efektīvu sodīšanas mehānismu par pārkāpumiem



■ Lauksaimniecība      ■ Ražošana  
■ Vairumtirdzniecība    ■ Mazumtirdzniecība

# Dalībvalstis cīņā ar NTP



- 20 valstīs ir nacionālie tiesību akti



- Pārtikas piegādes ķēdes problēmas nonāk arī OECD dienas kārtībā
- 2010.gadā izveido **Pārtikas ķēdes analīzes tīklu**, kas izskata arī Pārtikas ķēdes ilgtspēju un konkurenci starp dalībniekiem, kurā tiek diskutēts arī par:
  - **Negodīgi tirdzniecības paņēmieni, grūtības tos atklāt un apkarot**
    - **No līgumu slēgšanas un nosacījumu paplašināšanas izrietošie piespiedu piegādes atkarības draudi**
    - **Risku un negaidītu pārlikšana uz vājākajiem ķēdes posmiem ar līgumu palīdzību**



# Ko dara ES institūcijas

**Vai pietiekami?**

jeb tomēr...





Augsta līmeņa forums  
pārtikas piegādes ķēdes  
uzlabošanai

(kopš 2007)

Zaļā grāmata par NTP  
uzņēmumu savstarpējās  
attiecībās pārtikas un  
nepārtikas preču apgādē  
(2013)

EK paziņojums «NTP  
novēršana uzņēmumu  
savstarpējās pārtikas  
apgādes ķēdē»

2014

Pētījums «Labas prakses  
un principu uzraudzība un  
ieviešana pārtikas  
piegādes ķēdes vertikālajās  
attiecībās»

(2016)

Lauksaimniecības tirgus  
darba grupa

(2016)



Slovākijas prezidentūras  
laikā viena no prioritātēm  
– nostiprināt  
lauksaimnieku stāvokli  
pārtikas piegādes ķēdē  
(tostarp cīņa ar NTP)

(2016 II pusgads)

ES Lauksaimniecības un  
zivsaimniecības ministru  
padomes secinājumi

(2016)

ES Lauksaimniecības un  
zivsaimniecības ministru  
padomē izskatīts  
dokuments

«Labāka pārtikas piegādes  
ķēdes funkcionēšana:  
negodīgu tirdzniecības  
prakšu novēršana un  
lauksaimnieku stāvokļa  
uzlabošana»

(2017)

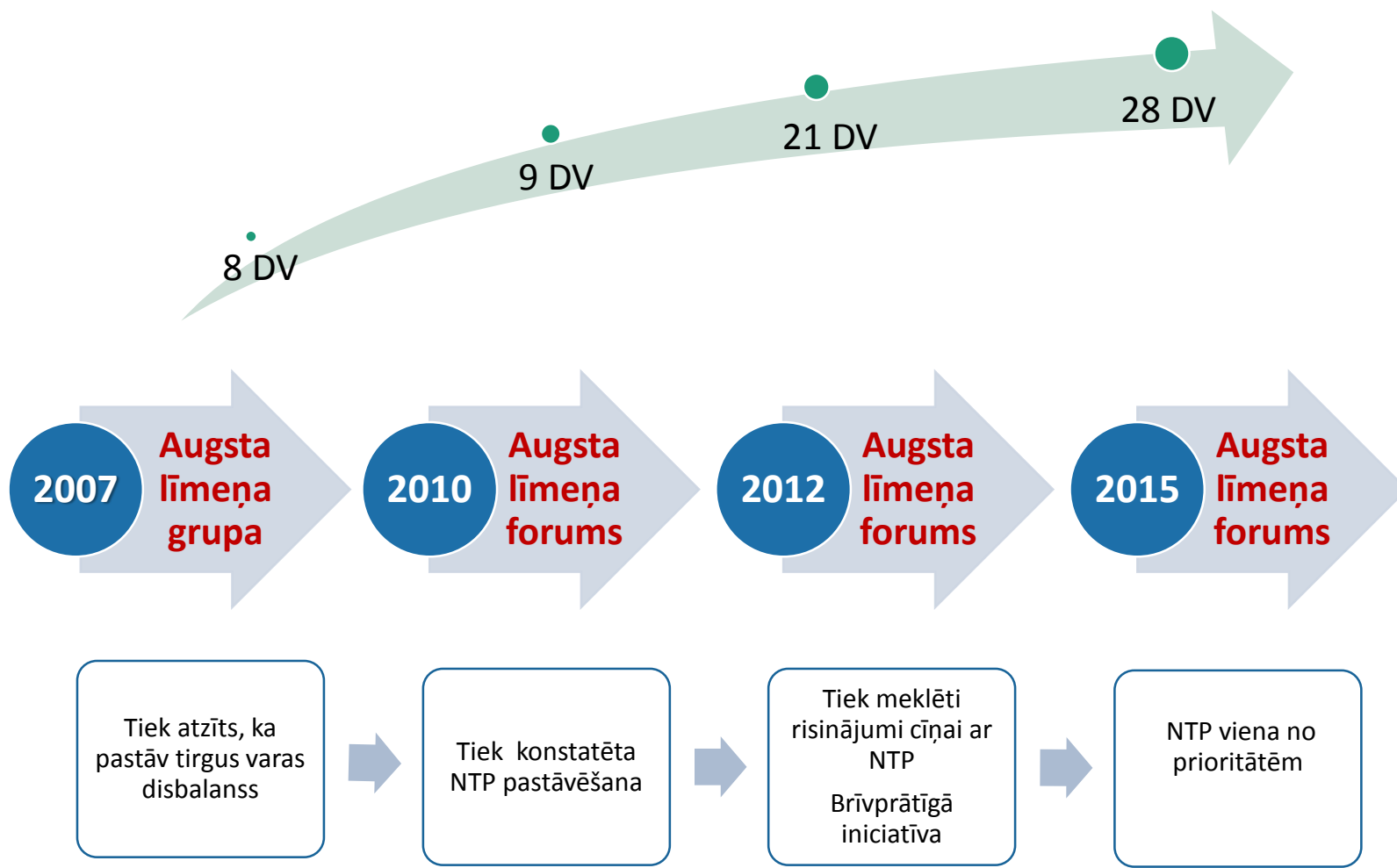


Eiropas Parlamenta  
paziņojums par NTP  
pārtikas piegādes ķēdē

(2016)



# Augsta līmeņa forums pārtikas piegādes ķēdes uzlabošanai





## Augsta līmeņa forums pārtikas piegādes ķēdes uzlabošanai (II)

- NTP novēršana – viena no 2017.gada prioritātēm
- Darba grupa atbalsta, ka ES līmeņa iniciatīvai NTP novēršanai būtu:
  - **jāattiecas uz visu pārtikas apgādes ķēdi, un tai ir jāaizsargā visus uzņēmējus, kuri ir pakļauti NTP**
  - jāaptver vienotus principus NTP definēšanai, kā arī nenoslēgtu sarakstu ar visizplatītākajām NTP
- DV ministru līmeņa diskusijas par šo paredzamas 2017.gada nogalē

# Zaļā grāmata



- 31.01.2013. EK publicē Zaļo grāmatu «Par negodīgu tirdzniecības praksi uzņēmumu savstarpējas attiecībās pārtikas un nepārtikas preču apgādes ķēdē Eiropā »
- **Apraksta negodīgas tirdzniecības prakses jēdzienu**
- **Iespējamās sekas negodīgai tirdzniecības praksei**
  - Samazinās piegādātāju uzņēmumu ieņēmumi
  - Samazinās inovāciju daudzums
  - Negatīva ietekme uz pārrobežu tirdzniecību
- **Sadrumstalots un atšķirīgs tiesiskais regulējums valstu līmenī:**
  - Noteikumi iestrādāti konkurences likumā
  - Atsevišķi likumi attiecībā uz negodīgu mazumtirdzniecības praksi
  - Brīvprātīgi vai obligāti kodeksi

**Konstatē, ka nav īpaša regulējuma ES līmenī.**



# EK paziņojums

- 2014.gadā EK publicē paziņojumu «Negodīgas mazumtirdzniecības prakses novēršana uzņēmumu savstarpējā pārtikas apgādes ķēde»
- EK formulē stratēģiju cīņai ar NTP:
  - Izmantot brīvprātīgās iniciatīvas iespējas
  - Dalībvalstīm nodrošināt tiesisko regulējumu cīņai ar NTP
  - Dalībvalstīm nodrošināt efektīvu noteikumu izpildi par NTP novēršanu
- **Vēl neparedz vienota ES regulējuma ieviešanu**
- Plāno 2015.gada beigās pieņemt lēmumus, vai ir nepieciešams veikt pasākumus ES līmenī.

# Labas prakses un principu uzraudzība un ieviešana pārtikas piegādes ķēdes vertikālajās attiecībās

EK pasūtīts pētījums (2016.g janvāris)

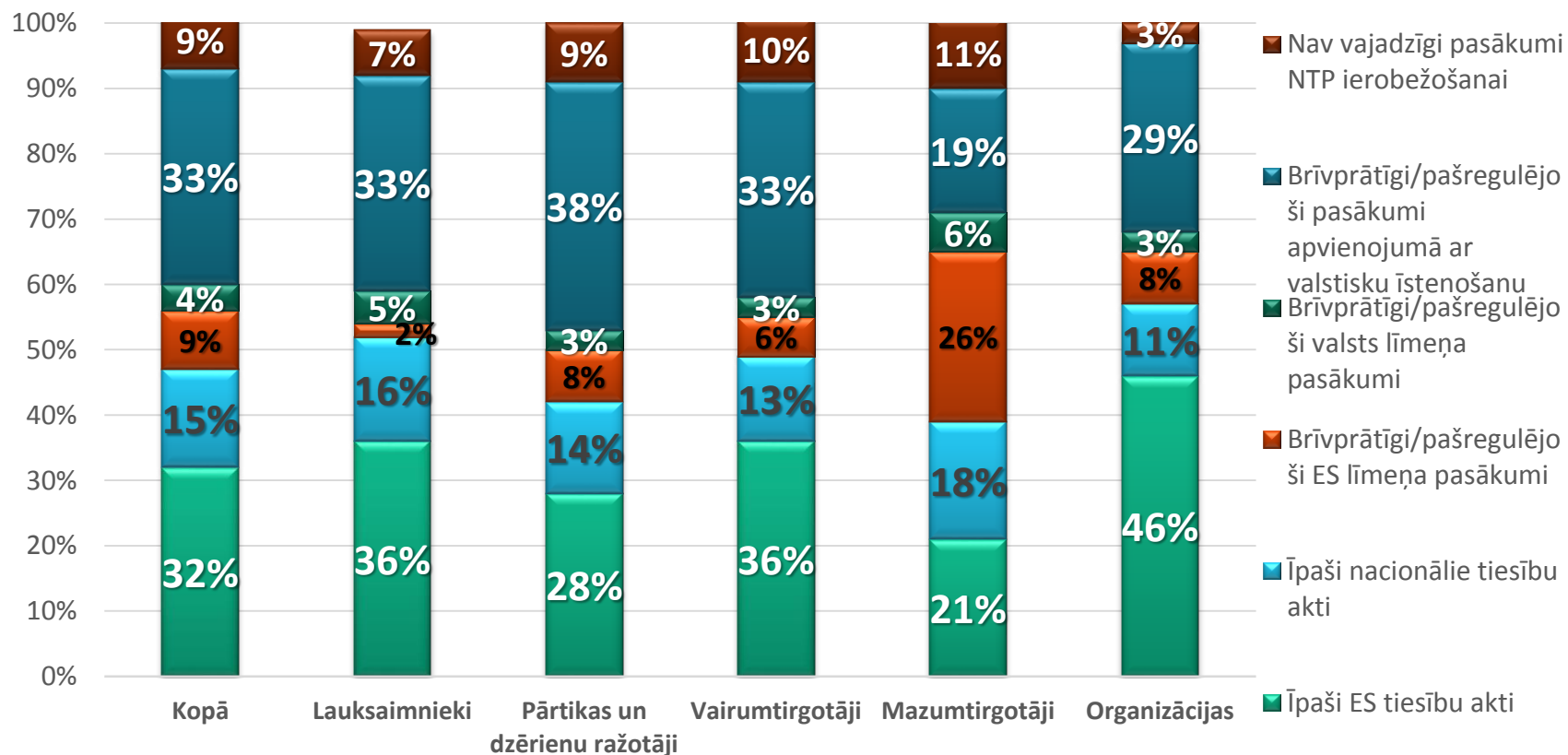
## Pētījuma mērķis:

- novērtēt, vai un cik lielā mērā spēkā esošās iniciatīvas, spēj nodrošināt tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret **negodīgām tirdzniecības praksēm** (NTP) un samazināt to negatīvo ietekmi



# NTP novēršanai izvēlētās pieejas

➤ Pētījums secina «ES līmeņa likumdošana apvienojumā ar brīvprātīgām iniciatīvām, kas papildinātas ar efektīvu sodīšanas mehānismu būtu visefektīvākais veids, lai novērstu NTP»



# Lauksaimniecības tirgus darba grupa



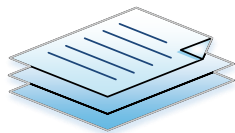
Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts  
2016.gada janvārī



Izveidoja **ekspertu darba grupu**



**Uzdevums:** Izvērtēt lauksaimnieku pozīcijas pārtikas piegādes ķēdē un sniegt rekomendācijas to stāvokļa uzlabošanai



**Būtiskākie secinājumi attiecībā uz NTP:**

- Konstatētās negodīgās tirdzniecības prakses;
- **Izveidot ES līmeņa negodīgu mazumtirdzniecības prakšu pamata regulējumu**, nosakot konkrētas aizliegtas darbības un preventīvu sankciju piemērošanu.



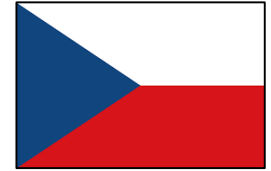
# ES padomes secinājumi

## Lauksaimnieku pozīciju stiprināšana pārtikas piegādes ķēdē un negodīgas tirdzniecības prakses

*(ES padomē 2016.g.12.decembrī)*

- Lauksaimnieki saskaras ar negodīgām tirdzniecības praksēm
- **Aicina Komisiju sākt ietekmes novērtējumu, lai ierosinātu ES tiesisko regulējumu vai citus pasākumus NTP novēršanai**
- ES regulējumā būtu jādefinē NTP un jāparedz iespēja iesniegt anonīmas sūdzības, lai novērstu «baiļu faktoru», neatkarīga uzraudzības iestāde un efektīva sankciju sistēma

# Čehu iniciēts dokuments (2017.g.)



**«Labāka pārtikas piegādes ķēdes funkcionēšana:  
negodīgu tirdzniecības prakšu novēršana un  
lauksaimnieku stāvokļa uzlabošana»**

Izskatīts



**Lauksaimniecības un zivsaimniecības  
Ministru padomē  
2017.gada 6.martā**

Virzīja

Bulgārija  
Čehija  
Ungārija  
**Latvija**  
Lietuva  
Slovākija  
Slovēnija

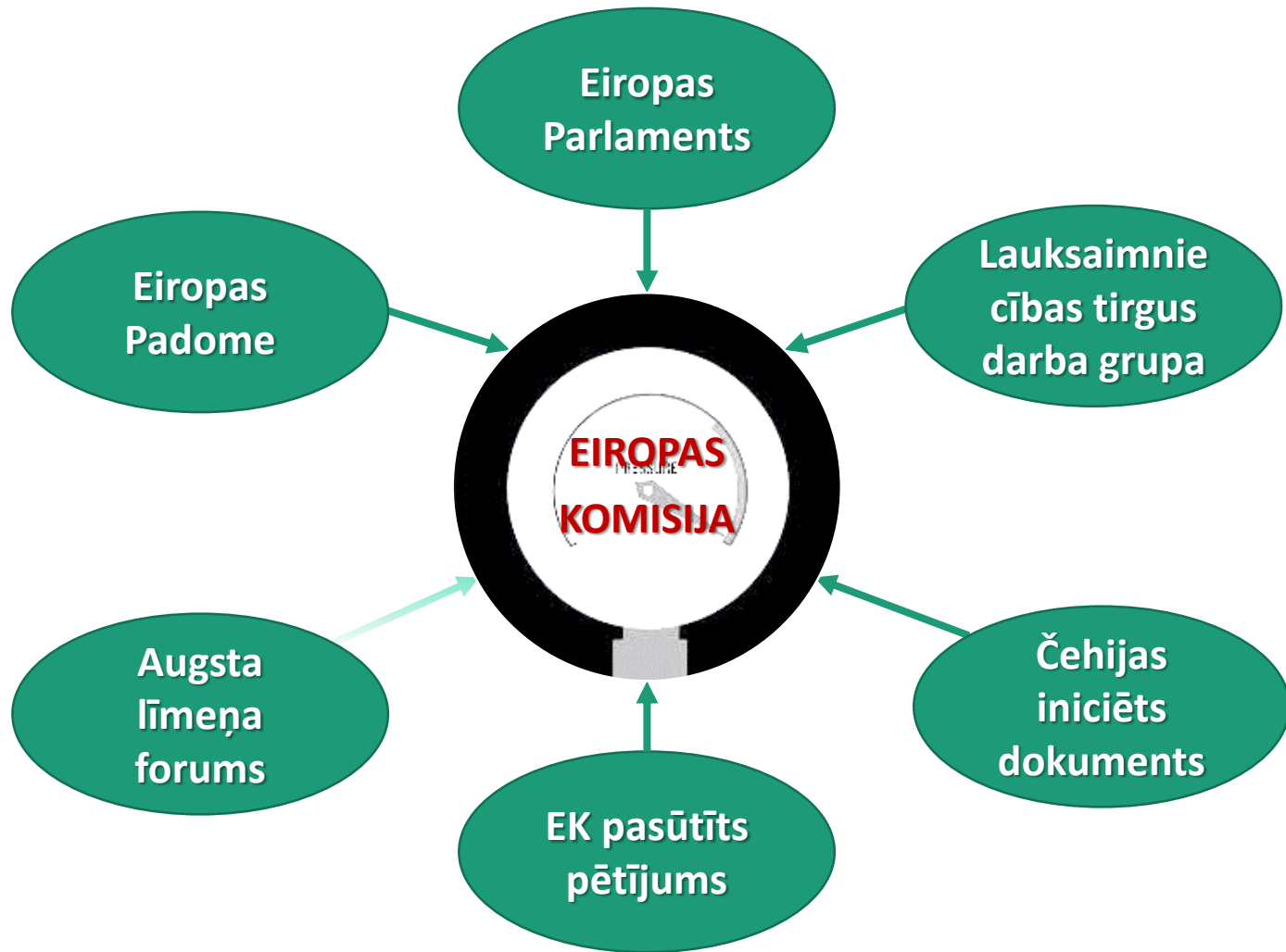
- 
- **Dokuments nosauc būtiskākās NTP**
  - **Ir nepieciešams ES likumdošanas ietvars cīņā ar NTP**



## Eiropas Parlamenta rezolūcija (2016.gads)

- NTP ir nopietna pārtikas ķēdes problēma un negatīvi ietekmē ķēdes vājākos posmus
- **NTP apkarošanai ir nepieciešami pamata tiesību akti ES līmenī,** lai ES lauksaimniekiem un patērētājiem nodrošinātu taisnīgus pirkšanas un pārdošanas nosacījumus
- Eiropas Komisija tiek aicināta izvirzīt priekšlikumus NTP ierobežošanai

# «Par» ES regulējumu NTP apkarošanā





**Vai cīņa ar NTP arī turpmāk paliks tikai DV problēma?**

**Paredzamas spraigas diskusijas...**



# Paldies par uzmanību!

2017. gada 27.aprīlis



Zemkopības ministrija